

BARCSAY AKOS'UN ERDEL KRALLIĞINA AİT BAZI ORJİNAL VESİKALAR ¹

İ. Hakkı Uzunçarşılı

Türk Tarih Kurumu'nun mecmuası olan *Bellekten*'in yirmiyedinci sayısında (sene 1943) Erdel Kralı İkinci Râkoczi (Rakoçi)'nin, metbu'u olan Osmanlı hükûmetine karşı muhalefeti ve asi Eflâk ve Boğdan voyvodalarını himaye etmesi sebebiyle Erdel krallığından azl olunarak yerine Barcsay Akos'un intihab ve tâyininden bahs ile türkçe bâzı ahidnâme ve vesika suretleri neşretmiştim.

Bu yazının yayınlanmasından yedi sene sonra henüz tasnif edilmemiş olan arşiv vesikaları arasında, yeni Erdel kralının ta'ahhüdünü havi henüz neşredilmemiş üçü türkçe, ikisi lâtince ve biri macarca altı vesikanın orijinallerini bularak bunların da yayınlanmasını münasib gördüm.

XVII. asrın ortalarında Erdel vakayı'i — Neşrettiğimiz vesikaların anlaşılması için, Erdel kralının ta'ahhüdnamesi hakkında kısa bir fikir vermek, 1648 ile 1660 seneleri arasındaki Erdel vekayı'ine bir göz atmak zarurîdir.

Erdel Kralı Râkoczi György I., H. 1058, M. 1648 tarihinde vefat ettiği zaman yerine oğlu Râkoczi György II. kral intihab olunarak ahidnâme mucibince bu intihab Osmanlı hükûmeti tarafından kabul ve tasdik edilmişti. Bu suretle gürültüsüz ve mücadelesiz olarak Erdel tahtına oturan Râkoczi II. muvazenesiz hareketleri ve hududsuz ihtirasları sebebiyle hem kendisini ve hem de memleketini felâketlere sürüklemiştir. Bunun da babası gibi en büyük emeli Lehistan kralı olmaktı. Vaziyeti müsaide görerek bu krallığın zaafından istifade etmek istedi. Hükûmetçe kendisine yapılan nasihatleri dinlemedi. Çünkü Avusturya ve Lehistan'ın hasmı olan ve o tarihlerde Avrupa'nın kuvvetli devletlerinden bulunan İsviç ile ittifak etmiş olduğundan metbu'una yâni

¹ Biz bu ismi Barçay Akoş okuyoruz.

Osmanlı devletine karşı kafa tutuyordu. Bu sırada Osmanlı devleti içten ve dıştan büyük gaileler içinde bulunduğundan bu hâl de Râkoczi'ye cesaret veriyordu.

Osmanlı hükûmeti, cenub hududu üzerinde İsveç'lilere dayanan kuvvetli bir Lehistan krallığı görmek istemiyordu. Lâkin başındaki gaileler sebebiyle yeni bir hâdiseye meydan vermek istemediğinden Erdel kralını nasihatle ve biraz da tehditle yola getirmek istiyordu. Fakat bu nasihat ve tehditlere kulak asmayan Râkoczi György II. müttefiki olan İsveç kuvvetleriyle birlikte Lehistan üzerine yürüdü. Bunun üzerine Osmanlı hükûmeti mecburî olarak faaliyete geçip Erdel kralı üzerine Kırım Hanı Mehmed Giray IV. ile bir kısım Osmanlı askerini me'mur etti. Bu sırada Lehistan üzerine yürüyen İsveç kuvvetleri, Danimarka krallığı ile muharebe etmek üzere çekilmiş olduklarından Râkoczi, kendisine yardım eden Eflâk ve Boğdan kuvvetleriyle kalmıştı. Kırım Hanı, Vistül nehri kenarında Erdel kuvvetlerine yetişerek onları, bozguna uğrattı. Mühim miktarda ölü bırakan Râkoczi kuvvetleri dağıldı ve ordu karargâhı elde edilip külliyetli miktarda harb malzemesi ve ganimet alındı (1657). Kırım kuvvetleri Erdel'e dâhil oldular.

Bu vaziyet üzerine Erdel'in Diyet Meclisi, Râkoczi'yi krallığından ıskat ederek anın yerine Rhédey Ferenc adında bir asılzâdeyi Erdel kralı intihab etti ise de Râkoczi tekrar gelerek Rhédey Ferenc'i çekilmeğe mecbur edip krallığını geri aldı.

Daha yukarıda söylediğimiz gibi büyük bir gaille içinde uğraşan Osmanlı hükûmeti bilhassa Girid harbi ve Venedik donanmasının Çanakkale Boğazını kapatması dolayısıyla tehlikeli vaziyete düşmüştü. İşte bu sırada da hükûmet başkanlığı olan Sadaret makamını Köprülü Mehmed Paşa işgal ediyordu.

Çanakkale Boğazını Venedik donanmasının ablukasından kurtarıp Bozca-ada ile Limni adasını geri almağa muvaffak olan Köprülü Mehmed Paşa, devletin kuzey hududunda on seneye yakın bir zamandanberi büyük bir gaille olan Erdel işini kesin olarak halletmeğe karar verdi. Evvelâ Râkoczi'nin nüfuzu altına girmiş olan Eflâk Voyvodası Şerban ile Boğdan Voyvodası Stefan'ı azl etti; fakat bunlar azli kabul etmeyip silâhli mukavemet göstermeleri üzerine sevkedilen Osmanlı ve Tatar kuvvetlerine karşı koyamıyarak Erdel'e Râkoczi'nin yanına kaçtılar.

Köprülü Mehmed Paşa, Serdar-ı ekrenilikle 22 Ramazan 1068 (23 Haziran 1658) de Edirne'den Erdel üzerine hareket etti. Osmanlı ve Kırım kuvvetleri Erdel'e girdiler. Kanunî Sultan Süleyman zamanında zaptolunarak Mehmed III. zamanında Erdel krallığına geçmiş olan ve Erdel krallığının kilidi sayılan Yanova kalesi elde edildi. Bundan başka Erdel krallığının merkezi sayılan Erdel Belgradı (Gyulafehérvár) işgal olunup yağmalandı. Kral Râkoczi György, Nemçe (Avusturya) hududundaki bir kaleye kaçtı. Tatar ve Kazak kuvvetleri etrafı vurdular.

Barcsay Akos'un krallığı — Vezir-i âzam, Erdel seferiyle meşgul olduğu sırada kendisine karşı Anadolu'da Abaza Hasan Paşa ile diğer bir hayli vezir ve paşaların muhalefeti vukua geldi. Bu muhalefet büyük mikyasta olduğundan Köprülü'nün Erdel işini bırakarak acele, o sırada Padişahın bulunduğu Edirne'ye gelmesi emrolundu. Bu ferman geldiği zaman henüz Yanova alınmadığı için Vezir-i âzam işi gizli tuttu ve kalenin alınmasını müteakib o sırada Erdel ahâlisinin itaatini Padişaha arz etmek üzere ordugâha gelen Macar asılzâdelerinden, Luğoş veya Yanova beyi (Barcsay Akos)'u Erdel krallığına tâyin edip diğer işleri Budin valisi Kenan Paşa'ya bırakarak Edirne'ye döndü.

Osmanlı kaynaklarına göre, Barcsay Akos, Rakoçi-oğlunun yâni Râkoczi György II.'nin başvekili veya defterdarı idi². Kendisi krallığı kabul etmek istemedi ise de yapılan ısrara dayanamıyarak muvafakat etti. Kendisine samur kürklü hil'at gönderilip krallık alâmeti olarak tuğ, sancak ve topuz verildi ve suretleri aşağıda görülen ve lâtince olarak sekiz madde üzerine yazıp imzaladığı şartları kabul etti³. Bu anlaşma 16 Zilhicce 1068 (14 Eylül 1658) de Yanova ordugâhında Vezir-i âzamin huzuriyle yapıldı ve iki gün sonra da Köprülü Mehmed Paşa hareket etti⁴.

Bu anlaşma mucibince Barcsay Akos, Yanova'dan başka

² Başbakanlık Arşivi Divan odası defterleri, No. 14 (*Defter-i ahkâm ve berevat der rikâb*) ve *Silâhdar tarihi*, c. I, s. 128.

³ *Silâhdar*, I, s. 128 de Yanova beyi ve Rakoçi-oğlu'nun defterdarı deniliyor.

⁴ *Abdî Paşa Vakayinamesiyle* (s. 53) *Silâhdar tarihi*'nde (c. I, s. 130) anlaşmanın beş madde üzerine olduğu yazılıyor.

⁵ *Silâhdar tarihi*, c. I, s. 141. Bu taahhüd senedinin türkçe aslı bir numaralı vesika olup latince olan aslı da sekiz madde olarak fotografisi makalenin sonundadır.

Şebeş ve Lugoş kalelerini Osmanlılara terke ve harb tazminatı olarak bin kese akçe vermeğe muvafakat ettiği gibi o tarihe kadar Erdel'in her sene devlet hazinesine vermekte olduğu onbeş bin lira haracın kırk bin altına iblâğını da kabul etmekte idi ki türkçe, lâtince ve macarca asıllarının suretleriyle fotoğrafları daha aşağıda vesikalar arasındadır.

Yanova sahrasındaki anlaşma ile Erdel işi bitmedi. Ordunun avdetinden sonra Râkoczi II., Avusturya (Alman) İmparatoru'nun teşvikiyle tekrar faaliyete başlamış olduğundan Bosna Valiliğinden Budin valiliğine naklolunan Vezir Seydi Ahmed Paşa, Barcsay Akos'a yardıma me'mur edildi.

Seydi Ahmed Paşa, Râkoczi György II.'nin üstün kuvvetlerine karşı Demirkapı ve Kolojvar'da yaptığı iki muharebede galebe çalmış ve Rakoçi-oğlu son muharebede üç yerinden yaralı olarak krallık merkezi olan Varat kalesine kaçmış ise de pek az sonra ölmüştür (26 Ramazan 1070 = 6 Haziran 1660).

Râkoczi György II. den sonra İmparatorun el altından yardımla Barcsay Akos'a karşı Kemény János isminde bir erdel asilzadesi krallık iddiasıyla ortaya atıldı. Memleketin itibarlı beylerinden olduğu için halkı etrafına topladı. Barcsay Akos'u mağlûb ederek kaçırdı. Erdel kralı, Osmanlılara iltica etti.

Seydi Ahmed Paşa'nın yerine Erdele serdar olan kapudanı derya Köse Ali Paşa, Erdel'e girdi, ve Barcsay Akos'u da beraberine alarak Erdel krallığının merkezi olan Varat (Erdel Belgradı) kalesi üzerine geldi ve kırkbeş gün muhasaradan sonra burasını alıp Barcsay'ı tekrar krallık sandalyesine oturtdu (1070 Zilhicce = Ağustos 1660).

Bundan sonra, Köse Ali Paşa 20 Muharrem 1071 (1660 Eylûl) de sureti vesikalar arasında görüleceği üzere Akos Barcsay ile yeniden bir anlaşma yaptı. Buna göre zaptedilen Varat ile ona tabi şehir ve kaleler ve topraklar Osmanlı hükûmetine bırakılıyor ve Köprülü Mehmed Paşa ile akdedilen Yanova anlaşmasındaki maddeler ile harb tazminatı ve kırkbin altın haraç (vergi) aynen kabul ediliyordu.

Osmanlı ordusunun Erdel'den, çıktığını duyan Râkoczi György'nin Başvekili Kemény János tekrar faaliyete geçip Barcsay Akos'u mağlûb ederek bir kaleye kaçırmış ve sonra hile ile ele geçirip öldürmüştür. Bunun üzerine Ali Paşa tekrar Erdel'e girip Kemény

János'a tâbi olan şehir ve kaleleri aldıktan sonra Erdel halkının itimat ettiği beylerden Apafiy Mihály Erdel krallığına intihab ettirmiştir.

Yeni kral, Barcsay Akos gibi, hasmına karşı tehlikeli duruma düşmemek için yanında Osmanlı kuvveti bıraktırmış ve ancak bu sayede Apafiy Mihály rakibine galebe çalmış ise de Avusturya'nın mütemadi surette tahrikâtı, nihayet 1663 de Osmanlı-Avusturya muharebesinin sebeplerinden birincisi teşkil etmiştir.

VESİKA SURETLERİ

1

Köprülü Mehmed Paşa'nın Yanova fethinden sonra
Erdel kralına verilen ahidnâme

هوالمعين
هوالكافي لعباده

اخذ من نصب الموائيق والمعهود بعناية الله الملك الحى المعبود
على وجه الاتم واكمل المقصود حرره العبد الفقير الى الله احمد بن محمود
القاضى باردوى هابون عفى عنها الغفور الودود

مهر
خادم شرع محمد
احمد

- 1 - الحمد لله الذى فتح القلاع وسخر البلاد واسكن فيها المؤمنين الموحدين من العباد. واخرج منها الذين ظلموا
- 2 - والذين ظفوا فى البلاد فكفروا بالعم الله فاكثروا فيها الفساد. والصلوة على نبيه محمد صاحب البرهان القاطع. وعلى آله

- 3 - واصحابه الذين جلى سيوفهم كالبرق اللامع . پادشاه اسلام وشهنشاه ظفر
اعلام سلطان البرين خاقان البحرین
- 4 - خادم الحرمين الشريفین السلطان ابن السلطان السلطان محمدخان ابن السلطان
ابراهيم خان ابن السلطان
- 5 - احمد خان خدایه خلافته الى يوم الميزان حضرتلرینک طرف باهر
الشرفلرندن بیک التیش سکز سنه سنده واقع اردل سفربنه سردار تعیین
- 6 - بیوریلان وزیراعظم مشیرافخم ناظم مناظم الامم عزتلو وسعدتلو محمد
پاشا حضرتلرینک عونباری ونصرت صدائی برله فتح ایلدکلری
- 7 - یانوه قلمه سی صحراسنده صلح آئی الیانه متفقین اولوب ذیل کتابده
مسطوره الاسامی اولان وزرای عظام وامراء کرام ومیرمیران
- 8 - ویکچری اوجانی آغالری و آلتی بلوک خلقی آغالری وسائر ارکان
دولت واعیان سلطنت محضرلرنده عقد اولنان مجلس شرع شریف
- 9 - واجب التعمیم والتشرفیده ولایت اردلده واقع ملل ثلثه نیک وکلاسی
التاسلری وعقلای عسکرک اتفاقلری ایله راقوچی کورکی
- 10 - رینه ولایت مرقومه ده حاکم نصب اولنان اقا که اقوس بزچسقای
نام بان مجلس مزبورده حاضر اولدینی حالده بو وجه ایله تقریر کلام
وعرض مرام
- 11 - ایلدیکه سابقا اردل حاکمی اولان مزبور راقوچی کورکی ولی نعمته
کفران و عصیان اوزره اولمی ایله عزل و رفع اولنوب سعادتلو
وعظمتلو

⁶ Altı bölük halkı, Kapukulu süvarileri demek olup bunların sipah, silâh-
dar, sağ-ülufeciler, sol-ülufeciler, sağ-garibler, sol-garibler diye altı bölük olma-
larından dolayı bu isim verildiği gibi toplu olarak *Bölük halkı* da denilirdi.

⁷ Erdel'de Macar, Sekel ve Sakson isimlerinde üç millet vardı ve Erdel
kralı, bunların Diyet meclisleri tarafından intihab olunurdu.

- 12 - پادشاه عالیناه حضرتلرینک طرف شرفلرندن بو قوللری حاکم نصب
و تعیین اولنغله تعهد و التزام ایلدیمکه حالا وزیر مشارالیه
- 13 - حضرتلری فتح ایلدکلری یانوه قلمه سنندن ماعدا شبش و لغوش نام
قلمه لرنک دخی مفتاحلرینی تسلیم ایدوب و ذکر اولنان
- 14 - قلمه لرنک مابینده احداث اولنان و پلنغله و کویله دخی ذکر اولنان
شبش و لغوش قلمه لرینه الحاق اولنوب سنور و حدودینه بعدالایوم
- 15 - طرفلرندن بوجه ایله تعرض و مداخله اولونمامق اوزره و دخی بوسنه
مبارکده واقع اولان اردل سفری مهابتچون طرف سلطنت علیه دن
- 16 - خرج و صرف اولنان خزینه مقابله سنده بیک کیسه آچیبی انجیق
بوسنده خزینه عامرینه تسلیم اتمک اوزره و دخی ولایت اردل
- 17 - خراجی ایچون بهر سنه قرقربیک آلتونی ادا و تسلیم ایلمک اوزره
و دخی سالف الیمان اولان قلمه و پلنغله لرنک مرور و عبور ایدن
- 18 - ابناء سیل و طائفة تجار وسائر سواکن قرا و پلانغله لره طرفلرندن بر
طریقله اهانت و خیانت اولونمامق اوزره و دخی مرحوم و مغفورله
- 19 - سلطان سلیمان خان حضرتلرینک عهدنامه هایتلرنده واقع اولان حدود
و سنوردن انحراف و تجاوز اولونمامق اوزره حضرت عیسی علی نبینا
- 20 - وعلیه السلام حضرتلرینک شریعت شریفه لری مقتضاسنجه ایمان غلاظ
و شداد ایلیوب حکومت مزبوریه شیروط مرقومه ایله قبول
- 21 - ایلدم دیبو طوعاً اقرار ایلدکده حاکم مزبورده نیک؟ منوال محرر اوزره
التزام و درعه سن ذیل کتابده مسطور الاسامی اولان
- 22 - عظمای دولت و کبرای سلطنت اتفاقلریله وزیر مشارالیه حضرتلری
دخی بیوردقلرنده ماهوالواقع کتب اولندی
- 23 - جری ذلک و حررفی اواسط شهر ذالحجه الشریفه لسنه ثمان وستین والف
- 24 - من شجرة من له العز والشرف

شهود الحال

احمد پاشا الوزير وائى* نرمانان حالا	كشمان پاشا الوزير وائى* بدون حالا	محمد پاشا الوزير وائى* بغداد سابقا	سليان پاشا الوزير وائى* رومائى حالا
حسين پاشا ميرميران اكمره حالا	على پاشا ميرميران طمشوار حالا	شامى زاده محمد افندى رئيس الكتتاب	ابراهيم پاشا دفتردار حالا
مصطفى آغا يكچيريان درگاه عالى	مصطفى پاشا ميرميران طمشوار حالا	جان ارسلان پاشا ميرميران سلتزه حالا	قبيله مصطفى پاشا ⁸ داماد صدراعظم
محمد آغا سر صاحبونچيان	حسن آغا سر زغرچيان	سليان آغا كشخدای يكچيريان	احمد افندى كاتب يكچيريان حالا
حسين آغا مخضر اوجاق	سليان آغا باش چاوش	عمر آغا خاصكى	سليان آغا سرخاصكيان
محمد افندى امام اوجاق	محمد آغا كوچوك چاوش	مصطفى آغا اورتا چاوش	محمد آغا كشخدا يري
مصطفى آغا ج 40	احمد آغا دوهجى 10 ج 4	محمد آغا دوهجى 9 ج 1	على آغا باش يايپاشى
عثمان آغا باش بلوك باشى	شعبان آغا يايا باشى ج 87	حضر آغا دوهجى ج 31	مصطفى آغا دوهجى ج 48
محمد آغا سر بلوك 11	محمد آغا سقا باشى 10	ابراهيم آغا ¹¹ سر بلوك 7	محمد آغا ايكشجى بلوك باشى
محمد آغا سر بلوك 51	محمد آغا سر بلوك 29	حسن آغا سر بلوك 21	مصطفى آغا سر بلوك 19

⁸ Vezir-i azam Köprülü Mehmed Paşa'nın damadı olup Kastamonu Beylerbeyisiydi; Fâzıl Ahmed Paşa zamanında vefat etmiştir.

⁹ Yeniçeri ocağının cemaât ortalarının birinci ortası yâni birinci bölüğü devcei ortası idi. ج cemaât ortasına işarettir.

¹⁰ Keza Ahmed Ağa dördüncü cemaât ortasının Yaya başısı yâni Bölük kumandanıdır.

¹¹ Yeniçeri ocağının altmış bir ağa bölüğünden yedinci bölük kumandanıdır.

حسن آغا سر بلوك 46	خليل آغا سر بلوك 37	يوسف آغا سر بلوك 50	يوسف آغا سر بلوك 49
احمد آغا سر بلوك 48	على آغا سر بلوك 56	مصطفى آغا سياهيان	جعفر آغا سلاحداران
على آغا علوچيان يمين	ذوالفقار آغا علوچيان يسار	على آغا غرباى يمين	محمد آغا غرباى يسار
محمد افندى سانجقدار امام صدراعظم	محمد آغا كشخدای صدراعظم	وليخان افندى تذكرهجى* اول	مذاق سليان افندى ¹² تذكرهجى* ثانى
ملا احمد افندى المكتوبى	حسن پاشا زاده حسين بك التوقيى	عبدالباقي افندى بكتكجى	شعبان آغا سر چاوش درگاه عالى
محمد آغا سرجهبجيان درگاه عالى	محمد افندى محاسبة اول	على افندى موقوفاتى	مصطفى افندى مقاله* سوارى

2

Erdel Kırallığı kabul edilen Barcsay Akos'un senedinin türkçe tercüme sureti¹³

- 1 - حالا اردل حاكمى اولان اقا كه اوس برچصقاي ايلدوكى يمينك تمسك ترجمه سيدر
- 2 - بز اقا كه اوس برچصقاي شوكتلو و عظمتلو و قدرتلو پادشاه عالمناه حضرتلرينك صدراعظم
- 3 - و سردار اكرم حضرتلرى اولان عزتلو و سعادتلو و عالى همتلو محمد پاشا حضرتلرينك حضور

¹² Müzâkî Süleyman Efendi değerli şâir ve kalem erbabından olup Bosnalıdır.

¹³ Bu yemin senedinin Akos Barcsay'ın el yazısıyla olan 1658 tarihli aslının fotoğrafisi resimler arasındadır. Baş tarafı, «biz Akos Barcsay'dan Vezir Mehmed Paşa'ya» ibaresiyle başlıyor.

- 4 - عالیلرینه اردل مملکتنده ساکن اولان اوچ طایفه نیک ایلچیلری ایله
مما کلدوگمزده و اردل
- 5 - مملکتک نیجه مصالحتیرینی کورمک اوزره ایکن سعادتلو و مروتلو
صدراعظم حضرتلری
- 6 - بو قوللرینه شوکتلو و عظمتلو پادشاه اسلام حضرتلرینک اذن شریفلریله
اردل حکومتی
- 7 - احسان ایدوب بو قوللرینک مرادی دکل ایکن و قبول ایتمز ایکن
شوکتلو و عظمتلو پادشاه
- 8 - اقدم حضرتلرینک خدمت عالیلرندن و سعادتلو صدراعظم حضرتلرینک
فرمان عالیلرندن
- 9 - رجوع ایتمک ایچون اردل حکومتن قبول ایدوب اشبو شرطلر
اوزره یمین ایدرمکه بنم دوزری
- 10 - دینم حقیچون والله تعالی نیک برلکیچون و حضرت عیسی و روح
القدس حقیچون مادامکه اردل
- 11 - حکومتمدهیم شوکتلو و عظمتلو و قدرتلو پادشاه اسلام حضرتلرینک
دوزرو قولی اولوب
- 12 - صداقت و استفاقت اوزره خدمت ایلهیم و آستانه دولت مداردن بزه
هرنه که اولنور ایسه
- 13 - قادر اولدوغم مرتبه صداقت و استقامت اوزره یرینه سعی و دقت
ایلهیم و شیمدیکی حالده
- 14 - سایر اردل مملکتک ایلچیلری ایله معاً عزتلو و سعادتلو صدراعظم
حزرتلرینک حضور عالیلرینه

- 15 - اردل مملکتی ایچون وسائر هرنه احوال که سویلشدی ایسه یرینه
کتورمکه سعی ایدرم و هرنه که
- 16 - ویرمکه اقرار ایتمک ایسه که جمله سعی ادا ایتمکه شرط ایدوز و دخی شرط
ایدوز که کورکی
- 17 - راقوجی ایله نه کیزلو و نه آشکاره دوستاق ایتمه یوب انکله اصلا ر
معامله من اولمای بلکه آتی
- 18 - دشمن بیلوب ذکر اولنان کورکی راقوجی نی ایکی و دیووده لر ایله¹⁴
بیله اله کتورمکه سعی ایدوز .
- 19 - والیزه کروورلر ایسه آستانه سعادتله ارسال ایدوز و بو جمله شرط
ایلدوگمزه اگر مخالفت
- 20 - ایدهر ایسه شوکتلو و عظمتلو پادشاه عالیناه حضرتلرینک عاصیبی
اولمش اولوروز
- 21 - جمیع عسکر اسلامک دوشمنی اولمش اولوروز والله تعالی حضرتلری
بزه قرین اولسون تحریراً فی
- 22 - ۱۶ شهر ذی الحجة الشریفه سنه ثمان وستین و الف

بمقام

بنده

ینوه

آقا که اوس

برچصقای

¹⁴ Bu iki Voyvoda dediği, devlete isyan ederek Râkoczi'ye iltihak etmiş olan Eflâk voyvodası Şerban ile Boğdan Voyvodası Stefan'dır.

1660 (H. 1070) daki harekât neticesinde ve Erdel'in zabtı üzerine Varad ve mülhakatının bir eyalet olarak Osmanlılara terki hakkında Barcsay Akos ile serdar Köse Ali Paşa arasında yapılan 25 Eylül 1660 (20 Muharrem 1071) tarihli anlaşma metni

الامر حسبما حرر فيه نطقه الفقير الله سبحانه وتعالى
رمضان بن ابراهيم القاضي
باردوى همايون
عفي عنهما

- 1 - سبب تحرير كتاب مرعى بودرکه
- 2 - السلطان الاعظم والحقان الافخم رافع رايات الدين الازهر موضع آيات الشرع المطهر سلطان البرين
- 3 - خاقان البحرین قهرمان القروم سلطان العرب والعجم والروم فاتح بلاد المشارق والمغرب المؤيد
- 4 - بنصرالله العزيز وجنده الغالب السلطان ابن السلطان غازى سلطان محمد خان نجل المرحوم المبرور الدارج
- 5 - الى مدارج رحمت ربه الغفور سلطان ابراهيم خان خلدالله خلافته الى يوم الدهور والازمان حضرته ليرينك قبل عاليه ليرندن
- 6 - اردل كفرهسى اوزرلرينه تعيين استدكرى عساكر نصرت مآثرلرينه سردار نصب بووردقلى دستور مكرم مفخم
- 7 - مشير معظم محترم ناظم مناظم العالم مدير امور الامم بالرأى الرصين والفكر الاتم على باشا اعطى الله امانيه

- 8 - حسبما يشاء حضرته ليرينك وسائر ذيل وثيقه ده محرر الاسامى اولان وزرا و أمرا و اغوات و اصحاب ديوان حضورلرنده عقد
- 9 - اولنان مجلس شرع شريف نبوى و محفل دين مينيف مصطفىويه حالا اردل قرالى اولان پارچىغاي اقوش نام قرالى احضار
- 10 - ومواجهه سنده تقرير كلام ايدوب بعون الله تعالى بوسنة مباركه دم فتح و تسخيرى ميسر اولان وارت قلمه سنه قديم الايامدن
- 11 - تابع اولان قلاع و پلنگه و نواحى و قرا و مزارعه بر طريق ايله علاقه و مدخلى و ارميدر و مسفور طرف سلطنت عليه دن قرال نصب
- 12 - اولوندىقده اوزرينه درعه ده ايلديكى بيك كيسه آچمه ايله ايكي سنه نك خراجنده جوابى ندر سوال اولنوب قىرمزى تحرير و حجت شرعيه اولونماسى
- 13 - مطلوبمدر ديدكلرنده غيب السؤال قرال مسفور جوابنده ذكر اولنان وارت قلمه سنك توابع قديمه سندن اولان قلاع و پلنگه و نواحى
- 14 - و قرا و مزارعنده قطعاً بنم علاقه و مدخل اولمايوب قلعه مزبورده ده قديمدن ضابط و قيودان اولانلر نه مقدار قلاع و پلنگه و قرا و مزارعه
- 15 - متصرف اولشار ايسه بعداليوم دخى قلعه مزبورده بيكلريكى اولانلر اول مقدار قلاع و پلنگه و قرا و مزارعه متصرف اولسونلر اكر بعداليوم قلعه
- 16 - مزبورده و توابع قديمه سندن اولان قلاع و پلنگه و قرا و مزارعنه بندن اصالة و يا توابعمندن بوجهه ضرر و خيانت اصابت ايدرسه
- 17 - غرامت و ندامت بنم اوزريمه اولسون و مقدما طرف سلطنت عليه دن اردل قرالنى بكا احسان اولوندىقده اوزريمه درعه ده ايلديكم

- 18 - بيك كيسه آچه ايله ايكي سنه نك خراجي دنخي حالا جانب ميريه ذمتمده لازم الادا و واجب القضا ديمندر انشاء المولى اردل ديارينه وارد يغمده
- 19 - اوزرجه درعهده ايلديكم بيك كيسه آچه ايله ايكي سنه نك خراجي ارسال ايدرم ديدكده قرال مفسوري اقرار مشروحنده سردار مشارايله على پاشا
- 20 - حضرتلري وجاهاً تصديق و تحقيق ايتمكين واقع الحال حفظاً للمتمتع كتب اولوندى في اليوم العشرين من المحرم الحرام لسنة احدى وسبعين والف

شهود الحال

اميرالامراء الكرام كبير الكبراء الفخام خان ارسلان پاشا ميرميران نيكه بولى حالا	دستور ديشان وزير آصف نشان حضرت محمد پاشا ميرميران اناطول حالا
اميرالامراء الكرام كبير الكبراء الفخام ستان پاشا ميرميران امله و وارث حالا	اميرالاه الكرام كبير الكبراء الفخام حسين پاشا ميرميران ياتوه حالا
ذخرا الامراء الكرام مصطفي پاشا ميرميران عيشتاب بروجه آربالق	عمدة الامراء الكرام زنده الكبراء الفخام حسن پاشا ميرميران انقره بروجه آربالق
مفخر الاماجد والاكارم جامع الحمامد والمشكورم سليمان آغا اغاي يكيچيريان درگاه على	زيدة الامراء الكرام حضر بيك ميرلوا بوزاقو حالا
ذخرا الاماجد والاكارم ذوالفقار آغا آغاي علوجييان يسار	فخر الاماثل والاعيان حسن آغا آغاي علوجييان عيين
ذخرا الاماثل والاكارم محمد آغا آغاي غراباي يسار	عمدة الاماجد والاكارم على آغا آغاي غراباي عيين
مفخر ارباب التجريب والظفر محمد انندي رئيس الكتتاب	عمدة اصحاب العزو الاقبال شعبان انندي دفتردار
ذخرا الاقران فضل الله آغا سرجيه جيان درگاه على	عمدة الاماجد والاعيان مصطفي آغا ميرالاي صام تول

ذخرا الاشياء محمد آغا ميرالاي آيدن حالا	ذخرا الاشياء عثمان افندي روزنامه جي حالا
فخر الاعيان على آغا چورباچي جماعت ۲۷	ذخرا الاقران حسن آغا چورباچي جماعت ۵۶
فخر الاشياء مصطفي آغا چورباچي جماعت ۴۳	ذخرا الاعيان محمد آغا چورباچي جماعت ۵۲
فخر الاقران مصطفي آغا چورباچي بلوك ۴۱	فخر الاقران مرتضى آغا چورباچي بلوك ۴۳
فخر الاشياء على آغا چورباچي بلوك ۳۹	فخر الاقران احمد آغا چورباچي بلوك ۳۱
ذخرا الاقران احمد آغا سرطوپچييان درگاه على	فخر الاقران محمد آغا كستخداي علوجييان عيين
ذخرا الاقران صباي آغا كستخداي علوجييان يدار	فخر الاقران پرويز آغا كستخداي غراباي عيين
ذخرا الاعيان ابراهيم آغا كستخداي غراباي يسار	و غيرهم من الحاضرين

